

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

ФІНАНСОВЕ ПРАВО

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань *08 Право*
Спеціальність *081 Право*
Освітній рівень *перший (бакалаврський)*
Освітня програма *Правове регулювання економіки*

Статус дисципліни *обов'язкова*
Мова викладання, навчання та оцінювання *українська*

Завідувач кафедри
правового регулювання економіки

Олег ЛУК'ЯНЧИКОВ

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні *кафедри правового регулювання економіки*

Протокол № 1 від 03.09.2021 р.

Розробники:

Кириченко Ю.М., д.ю.н., проф., проф. кафедри правового регулювання економіки

Суц О. П., к.ю.н., доц. кафедри правового регулювання економіки

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Фінансове право» є однією з необхідних складових підготовки майбутніх фахівців за спеціальністю 081 «Право».

Навчальна дисципліна «Фінансове право» займає важливе місце серед інших юридичних наук і тісно пов'язана з такими галузями права як: Цивільне право, Адміністративне право, Господарське право, Податкове право тощо.

Фінансове право є досить складною у вивченні навчальною дисципліною, що пояснюється великим обсягом навчального матеріалу, складністю теоретичних категорій, мінливістю та суперечливістю законодавчих актів.

Фінансове право – це галузь публічного права, яка включає правові норми, що регулюють суспільно-фінансові відносини, які виникають у процесі утворення, розподілу та використання централізованих та децентралізованих фондів коштів для забезпечення безперервного здійснення завдань і функцій держави та органів місцевого самоврядування.

Навчальна дисципліна «Фінансове право», надає можливість поглиблено оволодіти знаннями щодо: особливості правового виникнення, зміни та припинення фінансових правовідносин; обсягу прав та обов'язків суб'єктів фінансових правовідносин; порядку застосування на практиці джерел фінансового права тощо.

Основним матеріалом для формування комплексу систематизованих знань, навичок і вмінь студентів слугує фінансове законодавство, яке нараховує значну кількість нормативно-правових актів. Крім цього, увага приділяється вивченню нормативно-правових актів, цивільного, господарського, адміністративного, та інших галузей права, положення яких також використовуються для регулювання певних правовідносин.

Всебічне і глибоке вивчення курсу «Фінансове право» є необхідною умовою отримання вищої освіти, сприяє формуванню аналітичного мислення, чіткому аналізу основних правових відносин та правильного застосування правових норм.

Метою дисципліни є підготовка майбутніх фахівців у галузі фінансового права, що покликане дати студентам знання, які дозволять їм усвідомити зміст суспільних відносин, що регулюють норми фінансового права, сформуванню навички аналітичної роботи з нормативними та інструктивними документами, задля самостійного вирішення завдань у сфері регулювання фінансових правовідносин.

Головні **завдання** навчальної дисципліни полягають у розумінні сенсу категорійного апарату фінансового права, змісту фінансових правовідносин, суб'єктного складу фінансових правовідносин, формуванні у студентів системи знань, вмінь, практичних навичок, необхідних для реалізації, охорони та захисту прав.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Фінансове право» є теоретичні, законодавчі та практичні положення щодо приводу формування, розподілу, перерозподілу, використання та контролю публічних фінансових ресурсів (фондів грошових коштів) у процесі діяльності держави (органів державної влади) та органів місцевого самоврядування, а також суспільні відносини, що виникають у процесі банківської діяльності, зокрема відносини, що регулюють принципи організації та діяльності банків та порядок здійснення ними банківських послуг.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні

знати:

- основний категорійний апарат фінансового права;
- поняття та елементи фінансових правовідносин;
- систему джерел фінансового права;
- принципи фінансового права;
- систему джерел фінансового права;
- основні положення фінансового контролю в Україні;
- поняття та елементи банківських правовідносин;
- банківську систему України;
- загальні засади відповідальності у фінансовому праві;

структуру публічних та місцевих доходів, державних та місцевих видатків;
правові основи грошового обігу;

вміти:

вільно користуватися понятійним апаратом;
чітко, логічно і аргументовано викладати свою точку зору;
використовувати знання основних інститутів фінансового права;
аналізувати та використовувати нормативно-правову базу, що регламентує виникнення, зміну та припинення фінансових правовідносин;
вирішувати питання, пов'язані з регулюванням фінансових відносин;
використовувати отримані теоретичні знання в правозахисній діяльності.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	3
Семестр	5
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	іспит

Структурно-логічна схема вивчення дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Конституційне право	Адміністративне процесуальне право
Теорія держави та права	
Адміністративне право	
Трудове право	
Цивільне право	

Компетентності та результати навчання за дисципліною

<p>ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК9. Здатність працювати в команді.</p> <p>СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.</p>	<p>ПРН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.</p>
<p>СК8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.</p> <p>СК9. Знання і розуміння основ правового регулювання обігу публічних грошових коштів.</p> <p>СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.</p> <p>СК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.</p> <p>СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.</p>	<p>ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.</p>
<p>ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>СК8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.</p>	<p>ПРН 5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю</p>

<p>СК9. Знання і розуміння основ правового регулювання обігу публічних грошових коштів.</p> <p>СК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.</p> <p>СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.</p>	
<p>ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>СК8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.</p> <p>СК9. Знання і розуміння основ правового регулювання обігу публічних грошових коштів.</p> <p>СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.</p> <p>СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.</p>	<p>ПРН 6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.</p>
<p>ЗК9. Здатність працювати в команді.</p> <p>СК8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.</p> <p>СК9. Знання і розуміння основ правового регулювання обігу публічних грошових коштів.</p> <p>СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.</p> <p>СК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.</p> <p>СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.</p> <p>СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.</p>	<p>ПРН 8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.</p>
<p>ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>СК8. Знання і розуміння особливостей</p>	<p>ПРН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих</p>

<p>реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права. СК9. Знання і розуміння основ правового регулювання обігу публічних грошових коштів. СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти. СК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції. СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.</p>	<p>рекомендацій.</p>
<p>СК8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права. СК9. Знання і розуміння основ правового регулювання обігу публічних грошових коштів. СК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції. СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.</p>	<p>ПРН 12. Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.</p>
<p>ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК9. Здатність працювати в команді. СК8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права. СК9. Знання і розуміння основ правового регулювання обігу публічних грошових коштів. СК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції. СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.</p>	<p>ПРН 13. Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.</p>
<p>ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК9. Здатність працювати в команді.</p>	<p>ПРН 15. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.</p>

<p>СК8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.</p> <p>СК9. Знання і розуміння основ правового регулювання обігу публічних грошових коштів.</p> <p>СК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.</p> <p>СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.</p> <p>СК15. Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.</p> <p>СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.</p>	
<p>СК8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.</p> <p>СК9. Знання і розуміння основ правового регулювання обігу публічних грошових коштів.</p> <p>СК15. Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.</p>	<p>ПРН 16. Демонструвати вміння користуватися комп'ютерними програмами, необхідними у професійній діяльності.</p>
<p>ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>СК8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.</p> <p>СК9. Знання і розуміння основ правового регулювання обігу публічних грошових коштів.</p> <p>СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.</p>	<p>ПРН 19. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права.</p>
<p>СК8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.</p> <p>СК9. Знання і розуміння основ правового регулювання обігу публічних грошових коштів.</p> <p>СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.</p> <p>СК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.</p> <p>СК13. Здатність до критичного та системного</p>	<p>ПРН 21. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.</p>

<p>аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності. СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.</p>	
<p>СК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції. СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності. СК15. Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування. СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.</p>	<p>ПРН 22. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.</p>
<p>ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК9. Здатність працювати в команді. СК8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права. СК9. Знання і розуміння основ правового регулювання обігу публічних грошових коштів. СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації. СК15. Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування. СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.</p>	<p>ПРН 23. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.</p>

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Правові основи фінансової діяльності держави та органів місцевого самоврядування в Україні

Поняття, ознаки та функції фінансів. Публічні та приватні фінанси. Зміст та елементи фінансової системи держави. Принципи, напрями і методи фінансової діяльності держави та органів місцевого самоврядування. Органи управління державними фінансами. Правові основи фінансової діяльності органів місцевого самоврядування.

Тема 2. Поняття, предмет та метод фінансового права

Поняття фінансового права як галузі права. Функції фінансового права. Предмет і метод фінансового права. Система фінансового права. Поняття джерел фінансового права і особливості їх класифікації. Співвідношення фінансового права з іншими галузями права.

Тема 3. Фінансово-правові норми та фінансові правовідносини.

Поняття, види і характеристика фінансово-правових норм. Поняття фінансових правовідносин. Види фінансових правовідносин. Суб'єкти фінансових правовідносин. Виникнення фінансових правовідносин. Зміна фінансових правовідносин. Припинення фінансових правовідносин.

Тема 4. Суб'єкти фінансового права.

Поняття та загальна характеристика суб'єктів фінансового права. Система органів управління державними фінансами. Управління державними фінансами органами влади загальної компетенції. Управління державними фінансами органами влади спеціальної компетенції.

Тема 5. Основні положення фінансового контролю в Україні.

Поняття фінансового контролю. Принципи фінансового контролю. Поняття фінансового контролю. Методи фінансового контролю. Види фінансового контролю. Органи, що здійснюють фінансовий контроль, їх компетенція. Класифікація органів, що здійснюють фінансовий контроль.

Тема 6. Відповідальність у фінансовому праві.

Відповідальність за порушення фінансового законодавства. Фінансово-правова відповідальність: поняття, ознаки, підстави виникнення. Фінансові правопорушення. Фінансові санкції. Підстави притягнення до адміністративної відповідальності за порушення фінансового законодавства.

Змістовий модуль 2.

Тема 7. Публічно-правове регулювання банківської системи та банківської діяльності.

Основні положення Закону України «Про банки і банківську діяльність». Поняття банківської діяльності. Поняття банківських правовідносин. Елементи банківських правовідносин. Банківська система України. Поняття та ознаки банків. Організаційно-правова форма банку. Класифікація комерційних банків. Вимоги до діяльності банків. Підстави припинення банківської діяльності. Організаційно-функціональна структура банку. Порядок надання дозволів та ліцензій на здійснення банківських операцій. Правове становище Національного банку України.

Тема 8. Правові основи загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Правове регулювання страхування. Поняття, види і форми публічного страхування. Правове регулювання загальнообов'язкового державного соціального страхування. Правове регулювання обов'язкового державного пенсійного страхування.

Тема 9. Бюджетне право як підгалузь фінансового права.

Предмет та метод бюджетного права. Принципи бюджетного права. Бюджетні правовідносини. Характеристика норм бюджетного права. Джерела бюджетного права. Бюджетні повноваження держави та органів місцевого самоврядування.

Тема 10. Правове регулювання публічних та місцевих доходів.

Поняття та система публічних доходів. Класифікація публічних та місцевих доходів. Податкові платежі як джерела доходів державного та місцевих бюджетів. Система оподаткування в Україні. Неподаткові доходи держави та органів місцевого самоврядування. Порядок управління, обліку та контролю публічних доходів.

Тема 11. Правове регулювання державних та місцевих видатків

Поняття та класифікація державних і місцевих видатків. Поняття, види та принципи фінансування державних і місцевих видатків. Правовий порядок кошторисно-бюджетного фінансування. Правовий порядок програмно-цільового фінансування. Правовий режим фінансування окремих галузей господарства.

Тема 12. Правові основи грошового обігу

Грошова система України. Правове регулювання готівкового обігу. Правове регулювання та форми безготівкових розрахунків. Валютне регулювання в Україні. Відповідальність за порушення валютного законодавства.

Перелік практичних (семінарських), а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Методи навчання та викладання

У навчальному процесі використовуються традиційні методи – словесні (розповідь, пояснення, лекція, бесіда, дискусія, у дистанційному навчанні – есе, семінар), наочні (показ: ілюстрація, демонстрація презентація), практичні (вправи – ситуаційні завдання, кейси, творчі вправи, виконання творчого завдання, науково-дослідна робота), контрольні (експрес-опитування, письмові контрольні роботи, підсумковий контроль) і самостійні (аналіз нормативно-правових актів).

Крім того, використовуються діалогічні методи навчання (методи активізації навчально-пізнавальних дій), зокрема, до них належать аналіз конкретної ситуації (Теми 1-12), «мозковий штурм» («атака») (Теми 4, 6, 9-12), навчально-тематична дискусія Теми 1-3, 5, 7, 8), професійна консультація (Теми 1-12), тощо.

Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою, яка передбачає такі контрольні заходи:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти іспит, – 35 балів);

модульний контроль, що проводиться у формі контрольної роботи як проміжний міні-екзамен з ініціативи викладача з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті *інтегровану* оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового екзамену, відповідно до графіку навчального процесу.

Поточний контроль знань здійснюється на практичних заняттях. На практичних заняттях оцінювання рівня володіння студентами теоретичним матеріалом та правильністю виконання практичних завдань, оцінюється 2 балами: за активну участь в обговоренні питань теми надається 1 бал, за правильне вирішення практичних завдань – 1 бал (максимальна кількість балів складає 24 бали).

Крім того, поточний контроль включає перевірку успішності виконання самостійної роботи і оцінюється максимально 24 балами: індивідуальна робота – максимально 10 балів та 2 творчі завдання – максимально 14 балів.

Модульний контроль проводиться у формі письмової контрольної роботи, яка включає 2 практичних завдання (стереотипні) максимальною кількістю 6 балів. Навчальною дисципліною передбачено проведення двох модульних контролів, за результатами яких студент максимально отримує 12 балів.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни «Фінансове право» здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей.

Кожен екзаменаційний білет складається із 3 завдань (2 діагностичних – практичних завдань та 1 стереотипне – теоретичне питання), які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовки студента і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Відповіді на питання діагностичного рівня демонструють вміння вирішувати нескладні ситуативні завдання шляхом застосування нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері **правового регулювання фінансових правовідносин**.

Відповіді на питання діагностичного рівня демонструють вміння вирішувати нескладні ситуативні завдання шляхом застосування нормативно-правових актів, що регулюють корпоративні правовідносини.

Відповідь на питання стереотипного рівня має виявити уміння ефективно та правильно застосовувати законодавство, давати абсолютно правильну аргументовану відповідь.

Завдання стереотипного рівня подано у вигляді теоретичного питання, яке треба розкрити (надати характеристику змісту і скласти відповідну схему). Оцінюється правильна відповідь за питання – 10 балів. Завдання діагностичного рівня подано у вигляді практичного завдання невеликої складності. Кожне правильна вирішене завдання оцінюється у 15 балів:

2 бали – за правильний алгоритм вирішення завдання;

4 бали – за юридичну правильність вибору нормативно-правових актів, що застосовуються до розв'язання завдання;

4 бали – за наявність і ґрунтовність висновку;

1 бали – за охайність подання результатів;

4 бали – за наявність пояснень щодо алгоритму вирішення завдання.

Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів) і проставляється у відповідній графі екзаменаційної «Відомості обліку успішності».

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімум можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 35 та мінімум можлива кількість балів, набраних на екзамені, – 25.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: «60 і більше балів – зараховано», «59 і менше балів – не зараховано» та заноситься у залікову «Відомість обліку успішності» навчальної дисципліни.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	Мак бал
Тема 1. Правові основи фінансової діяльності держави та органів місцевого самоврядування в Україні	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція на тему 1: Правові основи фінансової діяльності держави та органів місцевого самоврядування в Україні	Активна робота на лекції.	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 1. Розгляд теоретичних питань за темою.	Активна участь в обговоренні теоретичних питань теми.	1
		Вирішення ситуаційних завдань по темі.	Активна участь у вирішенні ситуаційних завдань.	1
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять.	Перевірка домашніх завдань.	
Огляд чинного законодавства за темою.		Перевірка домашніх завдань.		
Тема 2. Поняття, предмет та метод фінансового права	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція 2 на тему: Поняття, предмет та метод фінансового права	Активна робота на лекції	
Практичне заняття	Практичне заняття за темою 2. Розгляд теоретичних питань за темою.	Активна участь в обговоренні теоретичних питань теми.	1	

		Вирішення ситуаційних завдань по темі.	Активна участь у вирішенні ситуаційних завдань.	1
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять.	Перевірка домашніх завдань.	
		Огляд чинного законодавства за темою.	Перевірка домашніх завдань.	
Тема 3. Фінансово-правові норми та фінансові правовідносини	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція 3 на тему: Фінансово-правові норми та фінансові правовідносини	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 3. Розгляд теоретичних питань за темою.	Активна участь в обговоренні теоретичних питань теми.	1
		Вирішення ситуаційних завдань по темі.	Активна участь у вирішенні ситуаційних завдань.	1
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять.	Перевірка домашніх завдань.	
		Огляд чинного законодавства за темою.	Перевірка домашніх завдань.	
Тема 4. Суб'єкти фінансового права	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція 4 на тему: Суб'єкти фінансового права .	Активна робота на лекції.	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 4. Розгляд теоретичних питань за темою.	Активна участь в обговоренні теоретичних питань теми.	1
		Вирішення ситуаційних завдань по темі.	Активна участь у вирішенні ситуаційних завдань.	1
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять.	Перевірка домашніх завдань.		

		Огляд чинного законодавства за темою.	Перевірка домашніх завдань.	
Тема 5. Основні положення фінансового контролю в Україні	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція 5 на тему: Основні положення фінансового контролю в Україні.	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 5. Розгляд теоретичних питань за темою.	Активна участь в обговоренні теоретичних питань теми.	1
		Вирішення ситуаційних завдань по темі.	Активна участь у вирішенні ситуаційних завдань.	1
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять.	Перевірка домашніх завдань.	
	Підготовка презентацій за темами 1-6. Підготовка до модульної контрольної роботи за темами 1-6.	Презентація результатів.	7	
Тема 6. Відповідальність у фінансовому праві.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція 6 на тему: Відповідальність у фінансовому праві.	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою б. Розгляд теоретичних питань за темою.	Активна участь в обговоренні теоретичних питань теми.	1
		Вирішення ситуаційних завдань по темі.	Активна участь у вирішенні ситуаційних завдань.	1
		Написання модульної контрольної роботи за темами 1-6		6
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять.	Перевірка домашніх завдань.		

		Огляд чинного законодавства за темою.	Перевірка домашніх завдань.	
Тема 7. Публічно-правове регулювання банківської системи та банківської діяльності.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція 7 на тему: Публічно-правове регулювання банківської системи та банківської діяльності.	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 7. Розгляд теоретичних питань за темою.	Активна участь в обговоренні теоретичних питань теми.	1
		Вирішення ситуаційних завдань по темі.	Активна участь у вирішенні ситуаційних завдань.	1
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять.	Перевірка домашніх завдань.		
Тема 8. Правові основи загальнообов'язкового державного соціального страхування	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція 8 на тему: Правові основи загальнообов'язкового державного соціального страхування.	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 8. Розгляд теоретичних питань за темою.	Активна участь в обговоренні теоретичних питань теми.	1
		Вирішення ситуаційних завдань по темі.	Активна участь у вирішенні ситуаційних завдань.	1
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять.	Перевірка домашніх завдань.		

		Огляд чинного законодавства за темою.	Перевірка домашніх завдань.	
Тема 9. Бюджетне право як підгалузь фінансового права	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція 9 на тему: Бюджетне право як підгалузь фінансового права.	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 9. Розгляд теоретичних питань за темою.	Активна участь в обговоренні теоретичних питань теми.	1
		Вирішення ситуаційних завдань по темі.	Активна участь у вирішенні ситуаційних завдань.	1
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять.	Перевірка домашніх завдань.	
Підготовка презентацій на теми 7-12.		Презентація результатів.	7	
Тема 10. Правове регулювання публічних та місцевих доходів	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція 10 на тему: Правове регулювання публічних та місцевих доходів .	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 10. Розгляд теоретичних питань за темою.	Активна участь в обговоренні теоретичних питань теми.	1
		Вирішення ситуаційних завдань по темі.	Активна участь у вирішенні ситуаційних завдань.	1
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять.	Перевірка домашніх завдань.	

		Огляд чинного законодавства за темою.	Перевірка домашніх завдань.	
Тема 11. Правове регулювання державних та місцевих видатків	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція 11 на тему: Правове регулювання державних та місцевих видатків	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 11. Розгляд теоретичних питань за темою.	Активна участь в обговоренні теоретичних питань теми.	1
		Вирішення ситуаційних завдань по темі.	Активна участь у вирішенні ситуаційних завдань.	1
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять.	Перевірка домашніх завдань.	
		Огляд чинного законодавства за темою. Підготовка до контрольної роботи за темами 7-12.	Перевірка домашніх завдань.	
Тема 12. Правові основи грошового обігу	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція 12 на тему: Правові основи грошового обігу	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою 12. Розгляд теоретичних питань за темою.	Активна участь в обговоренні теоретичних питань теми.	1
		Вирішення ситуаційних завдань по темі.	Активна участь у вирішенні ситуаційних завдань.	1
		Написання модульної контрольної роботи за темами 7-12		6
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять.	Перевірка домашніх завдань.	
Огляд чинного законодавства за темою.		Перевірка домашніх завдань.		

	Написання індивідуальної роботи	Публікація тез наукової доповіді/наукової статті	10
Екзамен			40

Рекомендована література

Основна

1. Кириченко Ю. М. Реформування в галузі бюджетних відносин як складова адміністративно-правової реформи в Україні // Актуальні проблеми правового регулювання фінансово-кредитних відносин [Текст] : тези доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції (10-11 червня 2011 року) / Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України». – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2011. – С. 174 – 177.

2. Кириченко Ю. М. Муніципальні матеріально-фінансові ресурси – основа існування та розвитку місцевого самоврядування України // Цивільно-правове забезпечення розвитку економіки України : зб. тез Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Донецьк, 25 листопада 2011 року). / ред. кол. Є. В. Петров, Н. Г. Лукова, Г. А. Тимофіїва. – Донецьк : Видавничий дім «Кальміус», 2011. – С. 121 – 125.

3. Цивільний кодекс: Закон України, Кодекс від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.

4. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 р. №679-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – №29. – Ст.238. – Ст.29.

5. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7 грудня 2000 року №2121-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – №5. – Ст. 73-74.

6. Фінансове право : підручник / за заг. ред. О. П. Гетманець ; [Бандурка О. М., Гетманець О. П., Жорнокуй Ю. М. та ін.] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2017. – 392 с.

Додаткова

7. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 р. № 755-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 31–32. – Ст. 263.

8. Про електронну комерцію: Закон України від 03.09.2015 № 675-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 45. – Ст. 410.

9. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні: Закон України від 5.04.2001 р. №2346-III // Відомості Верховної Ради України. -2001.-№24.-Ст. 128.

10. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб : Закон України від 23.02.2012 р. №4452 - VI // Урядовий кур'єр. – 2012. – № 61.

11. Тетарчук І.В. Банківське право : Навч. посібник для підготовки до іспитів. – К.: Центр навчальної літератури, 2016. – 214с.

12. Braithwaite, J. (2021). The Financial Courts: Adjudicating Disputes in Derivatives Markets (International Corporate Law and Financial Market Regulation). Cambridge: Cambridge University Press. doi:10.1017/9781108647434

Ресурси мережі Internet

13. Офіційний портал Верховної Ради України: <http://rada.gov.ua/>

14. Офіційний сайт Національного банку України: <https://bank.gov.ua/>

15. Верховний Суд України :

https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/

16. Офіційний сайт Міністерства фінансів України: <https://www.mof.gov.ua/uk>
17. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни «Фінансове та банківське право», розроблений в ПНС : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=7200>